

Magyar Tudományos
AKADÉMIA
Főtitkári hivatal.

Gr. Nádasdy
pályamű

K. X.

Érke. 1887. sept. 28

A testvérharca.

f. Káltsai beszély: /

Jelige: Vár és kunyhó

I.

Szerény kis falucska áll a hegy tővébe,
 Szarados erdővel köröskörülve
 Egyszerű emberek békés, hű tanyája
 A kiknek magasra nem szárnyal a vágya.
 A kiknek Darócból készül innepelője
 S lelkiüknek az erény fedhetetlen öre,
 A kik nem hódolnak pénznek, hiúságnak
 S nem nézik irigyen boldogságát másnak.

Munkával keresik kenyérüket szépen
 S a midőn lezállott már a nap az égen,
 Ki - ki ül mindenik a háza elébe
 S boldogan tekint sőt a nagy messzeségbe,
 Nem fél a jövőtől, mert a mit vár tőle
 Még, ha akarja, sem vehet el belőle
 Oly kevés - más attól kacajra fakadna
 S ő neki annyitól is van boldog napja.

Nem tanult a Könyvből, nincs is rá szüksége

A mit tud, elég az, szerény életére,
 Elég, hogy családját végtelen szeresse
 Páltaluk magát is boldoggá tehesse.
 Elég, hogy ne legyen senki ellensége
 S a mi a másé, hogy ne kívánja végre,
 Elég, hogy, ha mindjárt kevese is volna
 Másnak a kárára soha sem szarulna.

E kisiny faluska legszelebbi házában
 Közel az erdőnek sötétes árnyában,
 Lakik a Váline csendesen, szerényen
 Rosszu évek óta, fájo' özvegységben.
 Mióta hűséges férjét eltemette
 Szomorú napok de jártanak felette.
 A mint nincs másként sütközélem mellett.
 Semert is, amert is nélkülözni kellett.

De azért Váline nem esett kétségbe
 Mert sokra sohasem volt neki igénye
 S egykorú emberek tú' noszádságába
 Neki sem terjedt el nagyon messze vágya.
 Mindenkor kevéssel ő is csak beérte
 Lorrának javultat nem is igen kérte.

Mert a mi napjait ragyogóvá tette
 Piroška, leánya ott nőtt fel mellette.

Piroskát képzelné szebbnek nem lehetne
 Mint milyennek isten őt megteremtette,
 S jósága már nem is mondható el épen
 De igaz, hogy párja nem volt het' meggyében.
 A ki őt hallotta, a ki őt meglátta
 Elfogta a bűbáj, a szerlem vágya,
 S a kinek csak egyszer szeme köze nézett
 Nem hagyta nyugodni többé az igézet!

De épen ez az éoromboló szépsége
 Lett a Piroskának szerenséllensége,
 S az öreg Váline sok esztendő'k óta
 A házat bajtól, de hiába óvta.
 Hiába örködött minden nyomor, lépten
 Piroskát nem tudta megvédeni mégsem,
 Mert ime, a mire legkevesbé' gondolt
 Eljött a szerlem, - s mindent öforombolt.

Mert, hát a falunak másik oldalába
 Allt Lay grófna'k magas, bünye vára,

Mely a hegy ormáról úgy nézett a tájra
Mint a nagy Goliáth, kicsi Dávidjára.
S a merre ellátott a nagy mefoneségen
Mind hozzá tartozott szolgálai hűbérén,
A szomszéd határban, sőt még azon túl is
Felt a vár urától, a paraszt is ur is.

Mert a kit egyszer már bösz haragja ére
Annak az idő nem hozott ist sebére,
Annak csak az volt a napi imádsága
Hogy vele ne legyen több találkozás.
Ejárt a rem híre messze vármegyékre
Nem csoda hogyha félt fiatalja, véne.
Jobbágya, cselédje ellensége néki
Nem bánja azt az úr, noha tudja, őrzi.

Se büszke, hatalmas zsarnok vár urának
Az egok két derék, szép fiút adának,
Két iker testvérek, igazi leventék
Egy óra időskor köztük a különbség.
Annival idősebb volt egyik a másnál
De nagyon hasonló testi alkotásnál,
Hasonlók járásban, szóban és szokásban

Hasonlók nagy úri ruha hordozásban.

Sarcusra annyira hasonló már épen
Hogy őket a falú népe semmi képen:
Nem tudta melyik az egyik, melyik másikt
Törte volna fejt rajta bár halálig.
Az édes anyjuk is, zavarba jött gyakran
Nem tudván melyiket szerezse hát jobban,
Vagy hogyha egyiket a büntetés érte
Kendősen az kapta, kinek nem volt vetke.

Arulói azért ám sohasem lettek
Egymásért büntetést szívesen viseltek,
Vonzalmuk naponta nagyobb lett és mélyebb
Harcias módoruk mindegyre vitétebb,
Sohasem voltak oly titkok hordozója
Melyekről a másik nem tudhatott volna,
Nevetés, kacagás, csak egyszerre érte
S ha egyik könyörgett, a másik kisérté.

Egyszerre axomban sötét felhő támadt,
Mint mikor zivatar fenyíti a tájat
Mely elől mindenki elmenekül képen

6
Még újra napsugar nem ragyog az égen.
Az iker testvérek is most így tevének
Valami kitoró xivatartól féltek,
Egyik a másiktól elvonultán éle
Csomerni sem lehet a két leventére.

Ha egyik balra megy, másik jobbra tér ki
Hova megy, honnan jössz? egyike sem kérde,
Pedig van, ha őket röpitik a ménnek,
Hogy három nap alatt vízra sem is térnek.
É még oda mulatnak, az alatt a várban
Mindeniütt nyugalom, esend és némaság van,
Mert maga a vár úr, közel egy fél éve
Hogy elment Porsanyba az országgyűlésre!

Az országgyűlésen történnék nagy dolgok
A bünke vár úrnak nem ad esékely gondot,
Intézi ügyeit a háza javára
Nem ér rá percig sem gondolni magára.
De azért kedvetlen minden hónapjának
Trigorin megírja öreg várnagyának,
Hogy ott hon mindenre vigyázzon szemmel nézzen
Nehogy tán valami komolyabb baj legyen.

Figyelt is mindenre reggeltől estélig
A várat s környékét járta végtől végig,
Gondja volt jobbágyra, szalga személynékre
Allatra, kocsira s a fegyveresekre.
Tudta, ha valami hiba talál lenni
Az vissza tartani, de nem bírna semmi,
Mert urát bevarni baj közt a várban
Anny, mint halálnak menni egy irányban!

De hála istennek, nincs még panasz eddig
Megyen a meghagyás kizárított rendig,
A szolga, a jobbágy hű, s az urakban
Az idek mint tavaly bőszes áldás van.
Nem volna hát semmi, a mi lelket bántsa
Mi őket ahatna bíra, aggódásra,
Az öreg várnagynak, hogyha a két úr fi
Még most is tudna úgy egymáshoz simulni.

De látja naponta, innen is amonnan
Hogy köztük valami nem legjobb rendben van,
Egyiket, másikat, hogy valami érte,
De arról urának mitsem írt levélbe.
Mert erre nem is volt külön megbízása

Akar hát ilyenbe magát ne is ártsa,
 Csak nézte, csak nézte, a két leventénét: -
 Utat, egymástól mily nagyon eltérnek.

Ha egyik háza jön, távozik a másik
 Egyenes irányba egy sem is a másik,
 Kérülve, figyelve jönnék, mennék egyre
 Vitéxi ruhában, talpig fegyverrelbe.
 Csak fehér lovait tudják bizonyára
 Hol voltak tegnap, és hova mennék ma!
 De az ő nyelvüket senki meg nem érti
 Mindkettő a titkot bár fennem nyerté.

Egy napon később járt az esti óra
 Midőn a két testvér megállott egy nőnél
 Mert, hogy oly sokáig elleven a háztól
 Jö' lesz csak mégis tán megtudni egymást
 Mi vonza, kergeti így a messzeségbe?
 Mert nincs maradványsut a vár belsőjébe?
 Endre az öregebb kezdte a szót - hálha -
 Legjobb lesz a titok napfényre hozása!

„Sokáig maradtál távol öcsém László,
 „

Vagy talán terhekre volna ez a pár óra?
 „Nincs nekem terhemre felelő a másik
 Kérdezd hát, s ha lehet felelek odáig!
 „ Mond meg hát, merre járok ebben az időben
 Mióta utadat elszakított tőlem?
 „ Hova visz az este, hol talál a reggel?
 S honnan hoz meg lovaid rokkadó léptekkel?

„ Felelek, mert tudom szívemről kérdezd bátya
 Bár ehhez jogaid lettem be nem látja,
 Mert te, mint öregebb én azt kérdezd tőlem
 Mit magam rejtegetek gondosan előlem!
 Te kérdezd, a mit én tőled kérdezhetsz,
 A nélkül, hogy talán kiváncsiabb lennél,
 Mint nekem, jogomban annyit lenne nekem
 Mert a hogy én teszek, te is így tesz épen!

De mivel, hogy én a fiatalabb lettem
 S bünt nem fogok találni az én tetteimben,
 Sem olyat, a mi ránt régyent hozna épen
 Oh, mert a szerelm erej, és nem régyen!
 Erej, mely nemesse, jóva tesz egy embert
 A ki oly jövőről álmodani sem mert,

Lásd bátya, im büszkén bevallom te néked
Hogy a legboldogabb lény, öcséd, testvéred!

Szeretek egy lányt, ifjat, bajost, szépet
A kivel tündérkest nékem most az élet
A kiért, hogyha kell máx halálba mennék
I az egész világgal örömyű haragra kelnék.
A kinek mosolya az én menyországom
Két szemé sugara éltető világom,
A kinek hófehér keze érintése
Legszívesebb álmaimnak megteremtése!

Oh bátya! ha volna csak fogalmad néked
Mily lány az, a kiért ilyen lánggal égés,
I ha tudnád, mily nagyon keresek mind ajkam
A midőn eléd szunyit magasztaltam!
Nem is lány, de angyal, egy igazán tündér
Kihex rossz gondolatnak arnyóka sem fi,
Kivől az eget is dicsőíneket zengnek
Érted-e hát ravát e nagy szerelmnek?!

„Érted! sőt több annál, felfogom egészen
Mert tudom, igazán szeretni mit téve

Mert öcsém, engem is a szerelm szánya
Magasan röpit fel, egész menyországba!
Do ha már szunyit is elmondottál látni
Szeretném tudni, hogy ki az ideálod?
Hol lakik? mi neve? és hol ösméred meg
Arután szivertől, néked én mesélek.

„Hogyan? hát téged is elfogott ez érzet?
Néked is mutatja bajait az élet?
Oh, mert lásd, a mi csak szép van az életben
Ott rejlik a tündér, édes szerelmemben.
Az, a ki nem szeret, csak hiába éle
Mert szivet más szivert sohasem cseréle,
Csak a ki igazán tisztán lánggal égett
Tudhatja, mi az a búbajos igazet!

„Szeretem bátya, hogy együtt érzess velem
Bár lánykád nevet én töled meg ve kedvem,
Nem pedig azért, mert én is egyelőre
Többet nem mondhatok néked most felőle!
Hogy szép és erényes, annyit már elmondtam
Nevet és lakását tartom meg titokban,
Majd ha az ügyekkel rendben leszek nepe

Te fogod először látni feleségem.

„De addig maradjon ösméretlen nélkül
 Mert néha az angyal ördögökhöz téved,
 S angyalam ha egykor ördögömmé válna
 Őt is, de engem is küldöm a halálba!
 „Hogyan, te László! csak nem félted tőm tőlem
 Hát annyi gonoszság néz ki én belőlem?
 A vagy már a féltés annyira gyötörne,
 Hogy még a testvér is szálka lett szememre

„Feltékeny vagyok lásd, nem tagadom bátya
 Feltékeny szellőre, s illatos virágra,
 Feltékeny mindenre, a mi közel éri
 És a mi kívülem kedves lehet nélküli!
 Feltékeny vagyok rá szerencsény módjára
 S jaj volna, ha egyszer gyámium lenne ráj
 Oh, bátya! ne kívánd hogy őt megnevezzem
 Maradjon még ideoz titoknak szivemben!

„Szeretek, s ez elég! te is szeretsz mondád
 Semmi se tetézzé szivünknek gondját,
 En tudom, hogy a kit felemelsz magadhoz

Erényben hasonló drága angyalomhoz.
 Mert a ki érdemes volt, hogy megszerettesd
 Annak szépségét, jónak születnie kellett!
 A névre, a hárra nem vagyok kíváncsi
 Tudom, kit te szeretsz, nem lehet akármik!

„Tegyük van öcsém. Mondá Endre mostan
 Nálamnál senki sem szerethetne jobban.
 És a kit szeretsz, van olyan a lányka
 Mint a te szivednek bájos ideálja.
 Van olyan, hogy érte könnyeteggé válunk
 S az egész világgal kemény harorra szállunk,
 Ha tőlem valaki el szeretni merne
 Vagy ha ő valaha esküjét megszegné!

„Tartsuk hát titokban, ne tudja meg senki
 Apánkat is később fogjuk majd meglepni.
 Mily nagy lesz öröme, mily nagy boldogsága
 Két fiát hogy ilyen üdvözölten látja.
 A két testvér néme ragyogott, sugárzott
 Mindenik egy földi istenségnek látszott,
 S a mint így borultak egymás kebelére
 Oly sok volt szivüknek aranyos reménye.

II.

Este van, nyugalom, esend borult a tájra
 Piroska ilyenkor fátyolt köt magára,
 I titokban, esendesen kisson a hárból

Dobogó szívére úgy simult a fátyol.
 A mint a virágos kert ajtóhoz íve
 Még egyszer gondosan menté széjjel nére,
 Az édes anyának éber pillantása
 A pítar ajtóból nem less-e utánna.

I a mitkor egészen meggyörződött róla
 Hogy csak a szél kopog a pítar ajtóra,
 I közelben, hogy csak a lélekzete hallik
 Keblében a mint a sok érzelem rajlik.
 Odabent a hárban, hogy nem mordul semmi
 A sárga szivának sines kedve kimeneti,
 Az édes anyá meg kezét öfaktéve
 Esteli imáját küldi fel az égbe.

Ekkor nagy hirtelen az ajtót felrántja
 Fátyolát közelébb vonja az arcába,
 I nem került föbbe, mint egy rövidke percben
 Midőn ott látjuk a réteken sietve.

Lépteit mindegyre csak gyorsítja jobban
 Mialatt kis szive hangosan fellobban,
 Mialatt orcáját piros vér borítja
 I két kezét pihegő keblére saorítja.

Tüskéit a szellő meglegyinti lágyan
 Lábaik megsérti sűrű réti sásban.
 De néki ez nem fáj, vagy nem éri épen
 Csak siet, s mosolyog minden nyomon,
 Lépten.

Mosolyog, se néma titkos mosolygásban
 Egy egész menyország, egy tündér világ van,
 I a tündér világban szerelem az isten
 I szóval "szerelem" meg van fejtve minden.

Piroska csak siet, kergeti őt vágya
 I a borongó estnek egyre nő az árnya.
 Itt amott az égre már csillagok jönnek
 Csalthatlan tanú a keső időnek.
 Mögötte a hegynek piros felhő támad
 Két a hold, elhagyva már a siri ágyat.
 I a hová rá esik tüzes pillantása
 Erüstös fény sugárt nyer a vidék árnya.

Az erdő mélyében, exúst hold sugarában
 Tialtal levente álldogál magában,
 Karjait keresette öpve fonja szépen
 S fekete szemével elmereng az éjben.
 Egy lépést előre, egyet meg teoz hátra
 Koronként egy sóhaj jó fel ajakára,
 S halovány orcáit végig simogatja
 Valami fáj neki, valami aggasztja.

Valakit mint hogyha, a ki nem jó várna.
 A kinek rejlik a sive boldogsága,
 S a ki nagy hatalmat gyakorol felette
 Nem tudja hol keresik, nem tudja mi lelke
 Merveen, hofxasan maga elé bámul
 Csissereg a madár lombok közt a fára
 De rá most nem hat a madár csisseregése
 Tünődik magába, s eláll szivverése.

Már épen későn, hogy hara felé menni
 Mielőtt éjfelhez nagyon közel lenne
 S mielőtt az erdőn a rémséges árnyak
 Egymásba fonódva villi táncot járna
 Ugy is mindhiába, nem láthatja már m

Ha mindjárt talán még hajnalig is várna.
 Ha eddig nem jött el, szentül már nem jó
 Siveben tornyosul a fekete felhő."

Egyszerre aronban halk rövj hallatszott
 Mint mikor valaki lépi a havatott,
 Mint mikor valaki sáraz ágra lépett.
 S felveri vele az éji némaságot.
 A deli levente hátra néz is látja
 Mint áll meg előtte a kizivult lányka,
 Karjait kitárva, mint repül feleje
 Arany fűrtös fejét hajtvá kebelére.

„De soká vártalak, de soká nem jöttél
 Piroskám ha tudnád, mily nagyon
 szótörtél,
 Azt hittem bajod lett, vagy felekedt volna
 Hogy ide kell jönnöd egy szerelmi szóra?
 Azt hittem..... Oh, de nem! csakhog itt vagy végre
 Csakhog már nézhetek reméd kék égébe.
 Hisz a mit szereltem, sivesen felejttem
 Csakolva ajkadat én üdvöm, szerelmem!"

" Iggy is, oh mennyit kell e kis percre várnom
Eltelnek a napok, néha kétkö hárem,
A nélkül, hogy este láthatnálak téged.

Pedig csak melletted sejt nekem az élet!
Csak akkor, a midőn átölelve tartlak
Limitva tengerét aranyos hajadnak,
Csak akkor tudom, hogy nem volt kár születésem.
A midőn itt vagyok nálad, hőzeledben!

" Csak akkor tudom, hogy mi az égen fénylő
Csillagok az embert földön is verélték.
I hogy ama csillagnál, mely ott ragyog régen
A te két szemedben szebben fénylő nekem!
Csak akkor tudom, hogy minden gondagságom
Nem is fel egy mosolyt, mely itt van orcádon.
I holdusnak, regénynek ha néleltem volna
A te hü nevelmed díszén kárpótolna!

" A mit te mondottál, feleli a lányka
Kariját forra a levéte nyakára
Nem több, nem kevesebb mint a mit én értek
Visszahangja az sívem forró nevelésemnek!
En is ha nem jövőnk csak egy nap is hoznád

Lelkemet kétségem és vágyak kínozhat,
Es mintha évekkel állnának a percek
Nincs vége, nincs hófka a sok gyötrelmemnek!

" Kicsi kis kertemben nincsen maradvásom
Könyeim ragyognak mindenik virágon,
Szobámat pedig egy pusztaságnak nézem
A hol nincs nyugalman egy percre sem nekem,

Mivel a lelkem csak te utánad vágyik!
Oh, ha e rok napok tartanak sokáig
Es én csak titokban, lopva szeretlek
Készeim, bánatom sírumba temetnek!

" Nem tart már sokáig, az isten is látja,
Hogy téged bírhatni sívem minden vágya,

I ha török, ha szakad, még a jövő hitem
Elviselek a papíron, drága feleségem!
Ezt mondta az ifjú s gyengédeden, lágyan
A mint ott tartotta ölelő karjában
Az ős lánykát, így nézett ki épen

Mint fényes Meteor a felhőkben égen.

"Vélem jössz, enyém lesz egészen a haláláig
Nem választ el senki a végos óráig.
Es ha a síron túl volna még egy élet
Oda is elmegyek, hogy megosszam veled.
Vélem jössz, enyém lesz rövid idő múlva
Örökös hűséggel keblemre simulva,
Hogy minden vihartól két három megvédjen
Istobbe a fájdalom nyomába se lépjen!

"Enyém lesz örökre, enyémnek kell lenned
Mert igaz üdvömet csak így lehet benn
Örömet az élet felig adja nekem
A mig nem mondhatom neked, felérigam
A mig nem lehetek mindig te mellettéd!
Nestenden titkon csak érde árnya fedhet,
Még nyiltan nem jöhetek jó anyáthoz velem
Hogy tőle kéredet, és alvását kerjém!

"Híven így magam is mevédek te veled
Ha mint most, három nap sem láthat-
lak teged,

I tán újra elmúlik három nap még látlak
Még egy két percre a karjaimba zárlak.
Tegnap is, istenem, de szerettem volna.
Eljönni te hozzám néhány rövid óra,
Egy óra; egy esőóra, nyájas ölelésre!
De bár mint akartam, nem jöhettek
még se!

"Hogyan? hát felelted volna már leventém?
Lutogá Piroška mosslyogva gyengén,
Mialatt karjait levonta nyakáról
I hűfelér vállain elcsúszott a fátyol.
"Felelted, hogy tegnap ép e helyen álltunk
Az égről csillagot borzaladni láttunk,
S az alatt még tartott a csillag futása
Te még én, boldogan gondoltunk egy-
másra.

"Sime lásd, hogy így van bizonyoság fejben
Elhoztam a rózsát, melyet adtal nérem,
A melyet te magad tüztél keblemre,
Oh mond hát, még most sem emlé-
kélnek erre?

Tegnap is olyan szép, esendős volt az este
 I én minden szavadat áhitattal leve
 "Ölelő" karodban lettem boldogságom
 Nos, jut már eszébe, én leltem, világom?

"Nem jöhöt eszembe olyan mi valótlan
 Jól tudom, hogy tegnap távol, mekkoré voltam,
 A miről te beszélsz, arra nem emlékszem
 Mert három nap előtt beszéltem csak velem.
 Akkor is az igaz, fénylőtt a sok csillag
 I rá esett arcunkra sugara a holdnak,
 De aztán messzire kellett mennem tőled
 I három nap szellő sem hozott hírt felőled!

"Nem értem a dolgot, magyarán meg kérlek
 Rebeca Piroška, szavaid sötétet,
 Nem tudom magamtól megfejteni látsd
 Pedig jól tudom, hogy nem beszéltem álmod.
 Tudom, hogy itt álltunk tegnap mind a ketten
 I hangodra a szívem még is ifjerebben.
 A rózsát ha te nem, ki adhatta volna?
 Oh beszélj, ha talán sejtélmed van róla?

"Ki adta nem tudom, mondá a levente
 Piroška arcára haraggal tekintve,
 Ki tudná, még engem távol tart az élet
 A piros rózsát ki adogatta neked?
 Ki tudná, ki tanít teget hitregezésre
 És kinek simulok a dobogó szivére?
 Kisebb csak a szívem vagy, s ha engem megcsaltál
 Többinél nem rosszabb, amde jobb sem voltál!

"Szörnyű vád! De szörnyebb lenne szenvedésem
 Amde a jó isten nem hagyott el mégsem.
 I hogy vívna vonhassad ezt a rémes vádat
 Tess róla, s megvédi a te Piroškádat!
 Mert a mit tegnapról hordok a zsebemben
 Denit vett fellete sejtelmidre egyben,
 Oh milyen szerencse, hogy magammal hoztam
 Nézd csak meg, talán majd másképp beszél
 mostan.

Es a mint Piroška nyúlva a zsebébe
 Könyei peregetek arcára kére.
 De azért a fényes kis tört elővonta
 I az ifjú szeméhez jó közel tartotta.

" Erre sem emlékszel? ezt is elfelejtetted?
 Hogy tegnap a gyilkost az ölembe tetted?
 I azt mondtad, mind addig vissza sem is kéred
 A miig majd nem leszek a te feleséged!

Monda, és arután elnémult egészen
 Csak fájs' könyei látottak szemében.
 De már az ajka, az mosolygott vidáman
 A holdnak rá eső fényes sugarában.
 Homlokán látott a megbosszújtás fénye
 A mint oda simult ifja kebelére.
 És a mint nyájasan egyre tudakolta
 " Tudod-e most már, a rózsát, hogy ki adta.

" Tudod, már, hogy ki volt tegnap este nálam?
 És kivel mezengetem exüst holdsugarban?
 Ki az, ki engemet hűségre tanított
 Ki esküszegésre el nem tántorított?
 Emlékszel-e most már? — " Oh igen emlékszem
 Monda a levente szomorún, sötétén
 I kezéből a lányokat a tört kiragadván
 Mint örült egyszerre elfakadt karagvára

" Lent egér! hat ezt is meg kelle még írnom?
 Hly galád jöttél, oh mért ürtök velem?!
 Utamba jöttél, hogy tőlem elraboljad
 A miert kárpoklást már semmi sem adhat!
 Fel tehát haragra, ha feléleztél bennem
 A mi nem emberi többé kebelemben,
 És hogyha ördögöt csináltál belőlem
 Fegyelmet, kegyelmet ne is remélj tőlem!

" Haragra hát, legyen rád, kemény harag nem
 bánom
 Testvér testvér ellen ilyet a világon, —
 Ugy oem igen láttak, lássanak im mostan.
 I ha te lérsz erősebb, ha te bírod jobban,
 Legyen a lány tied, de előbb még rád fér
 Hogy adóz elteddel elrablott mátkámér!
 Így bevélt az ifjú, vadsággal, sötétén
 I Piroška nem tudta mind erről mit vélon

" Mily örömyűk szavaid, mond ifjam ki bánta?
 Vagy talán csak olyan rossz napod volt máma?
 Dühöngöl a helyett, hogy ölelnél szépen
 Oh bevélt ki bántott? haragod nem értem!

„Ne is értesd felelé' ifja méla hangon,
 Elég ha átkomat csak egyedül hordom.
 Elég, s jaj annak a másnak a ki érte
 Készen fogom ezt megfizetni néki!”

Es akkor elrohant nem tekintve hátra
 Ott hagyva Piroskát búzával magára,
 Ki sírva, zokogva, kétségbeesetten
 Utánna indúl a leventének sebtén,
 De ez már felvete magát pejlovára
 S nem tekint előre, nem néz vissza hátra.
 Csak száguldi elhagyva sötét erdőt, berket
 Mint a kit iszonyú sorscsapása kerget.

III.

Még nem járt egészen közel az éjféltre
 Midőn az ifjú a vár elébe ére.
 Szemből a harag villama szikkasztott
 A mint a Dobogó hid előtt megállott.
 Hangos nyevitése farsant pejlovának
 Felvere' álmaiból lakóit a várnak
 Ande ő nem sokat tördött most véle

S háromszor négyszer füjt kúrtya belsejébe.

Ott lent a faluban uteráról, uterára
 A bakter kullagott szörnyen sántikálva,
 Tekete árnyéka a hold sugarában
 Botorkál mint rézég ember a Korosmában.
 A kinek sütsége van már vexelőre
 Mert maga nem tudja merre van előre,
 Nem tudja merre van faluvégi háza
 S jobbra is balra is szélesedik árnya.

Jobbra is balra is irány vesztve lépne
 Ha ez a jó barát nem haladna véle.
 Ha ilyen támasza nem volna most néki
 A ki az uterákon végig elkerüli.
 A ki egy arasztal sem marad el tőle
 Es ha van sütsége perexnyi pihenőre,
 Keblére öleli, marasztalja szépen
 Így élnek hűséggel holdvilágos éjben.

Így járnak, ballagnak együtt mind a ketten
 Ha egyik megbotlik, másik ápszerexsen,
 Ha egyik megindul, követi a másik.

Nem tudnak elválni hajnal hasadásig
 Bixegve sántítva örködnek a népen.

Lehet hogy reggelig semmi baj ne esjen.
 I hogy tudja mindenki hányat üt az óra
 Elmondja hangosan vimes versbe, szóba.

A bakker az időt jelezni akarta
 Midőn az árnyéka nagyot lökött rajta
 Mert a hegy tetején ép e pillanatba
 Megvált a kürtösök sikoltva, rikoltva.
 A hangra pedig, hogy hoxzáig is ére
 Elnémult a szava, megfagyott a vére,
 Valami vértörő volt a kürt hangjában,
 A melyet még eddig nem hallott a várban.

Vészes volt, szörnyű volt, megremegett tőle
 Az erdők árnya, s a vár torony tetője
 Maga a várnagy is, e szokatlan hangra
 Felriadt az agyból gyors parancsot adva,
 A Kapu nyitásra, a híd emelésre
 Nehogy az urfi künnt tán sokáig késsse
 I nehogy a haragot vele is megossza

„Hamar azt a hívat huxátok magarra.”

Nem is lett csak egy - két pillanatba épen
 I lo' lovas ott állt az úvar közepében.
 Szó nélkül az ifjú gyorsan leugorra
 Kantarát eljött esatlósának jobbra.
 Egjenes irányban a várnagyhoz lépe
 A ki már megrinót hajlongott elébe.
 I ki sehogy sem tudta elképzelní tőle
 Mit akarat vele ily késő időbe.

„Itthon van a bátyám? menjen fel hoxzája
 Mondja meg axonnal jöjjen a szobámba
 Sürgetős dolgom van megbeszélni vele
 Mielőtt a hajnal járja máll az igré!
 Mielőtt még engem elyomna az álmom,
 Szobámba testvérem egy pár óra várom.
 Komoly szó mondja meg neki, hogy ne késsen
 Szállott a levente komoran sötétben.

„Hogy itthon van tudom, se hogy ibren lenne
 Ily késő időben, kétkedem benne.
 Telelé a várnagy hajlongások közben

I kezében a Napu Kulesa nagyot rorren.
 „Almat ha savarom roszul esik neki.

„ Akarom! Dörgő az ifjú vadul, — érti?!
 „ Es mostan szó nélkül ott terenyen egybe
 Mert városi fogok rá a hálóterembe.

A várnagy ijedten és meghunyászkodva
 La kemény szavakra mit sem válaszolva
 Megfordult, s az idősb testvérhez beronta
 Hogy neki a sürgős irénstet monija.
 Endre csak bámult a csodálkozva nézte
 Mit akarhat László ily időben vele?
 De mivel hogy sürgős, nem sokáig késett
 S álmosan, kedvetlen az ágyból kilépett.

László már nyugtalan várta, s bosszú harggal
 Fel és alá járva ifjósout kavorkkal,
 Es a mint a tölgyfa-ajtót nyilni látta
 Egyszeribe arca halovány színt váltta.
 S míg szeme haragtól, bosszútól szikrázott
 Lábai remegtek, a lelke meg fázott.
 Nem tudja szóln-e? vagy csak egy ugrással
 Törét a testvére kebelébe mártta?

„ Rám ijedtel övöm! ilyen késő éjben
 Hogy lett volna dolgom máskor, nem em-
 lékszem.

S arcában, szemében ég a harag lángja
 Szinte megborradok téged ékként látva.
 Ily vadul kikelve nem láttalak soha
 Ki adott okot e szörnyű bánatolomra?
 Oh, mert hogy szörnyű, azt szó nélkül is értem
 Megmondja már véres pillantásod nélem!

Ennyien kezdé a söt idősebb Endre
 „ Mint szoká Lászlóhoz csókkal közlelve.
 Amde ez eltérten a régi szokástól
 Mogorván maradt el a csók vironrástól.
 A helyett sötéten szeme közé nézett
 Mint a ki korbolni akar ellenségét,
 Vagy a kinek lelkét az a tudat bánja
 Testvérek, hogy miért is jöttek a világra.

Minek is születek, testvérek miért lettek?
 Kétten egy lányba minek is szerettek?
 Mivel most kőzöltek egyik meg fog halni
 Es amax, a melyik élve fog maradni

Nehéz átok gyantát viseli a létet
 Mert a mi fajóvá teszi az emléket,
 Testvére árnya lea, mely kiséri végig
 I mint gyilkost fekete tettei kísérik.

" Nem láttál még engem így kikelve nemde?
 Szólt László kerekít szarítván ökölbe
 Rettenetes vagyok magam is így érzem
 Szeretném ha volna exer karom nekem,
 Hogy mind az exerrel sujtaniék feléje
 A ki a lelketek ekként öföcsépte,
 Es a ki ördögöt csinált én belőlem
 Hogy ő is pokolba jöhetne én velem!

" Rettenetes vagyok? igazad van bátya
 Oh, még e szó is csak nagyon kevés arra
 A mit én a leltem belsejében érzek
 A mitől roskadnak alattam a léptek.
 De hogyha exerszer szörnyebb, vadabb lenniék
 Ha világ pusztító vérengzést tenniék,
 Még akkor sem volniék szörnyetgebb nálad
 A kihoz közel csak a kárhozat állhat!

" Rettenetes vagyok?! arra kellett lennem
 Mert a mi jó volt, azt meggyilkoltad bennem,
 Es a mi testvérit éretem irántad
 Ellenségképen a tőr hegyére hántad!
 Ellenséged lettem, mert te arra tettél
 Testvér nem, csak egy gaa temi, a mit tettél
 Es gaxtal elbánni így lehet csupán csak
 Hogy lelket átadjuk piszoknak és sarnak!

" De László! az égre, hová vioxen árja
 E szörnyü haragnak? Nem, ex még se járja
 Hogy ilyen szavakkal sértéssél engem
 Ki mindég tisztelted a bátyádat bennem!
 " Nem vagy a testvérem! Ki velem így bánik
 Ellenségem lehet csupán a halálig,
 Es ex az ellenség pusztán elé álljon
 Egyikünkkel így is több van a világon!

" Elég volt! ne folytass, ha mást nem tudsz ennél
 I nincs egyéb mondandóid e nagy sérelemnél!
 Ha azért hivattal, hogy így bánj el velem
 Legalább engedj meg, hogy föléd megkérdejem:
 Mi oknál, mi jognál sértégetsz te engem?"

„Mért látod legnagyobb ellenséged bennem?
 Talán mert kész valék mindig védelmedre?
 S neked e szeretet vált épen terhedre?
 /

„Költ Endre Komoran, s két orcáján végig
 A fájo könyveknek harmat gyöngye fénylők.
 Harmata, gyöngye az igaz fájdalomnak
 A melyek csupán a büs árnyban ragyognak.
 „Az van a terhedre, hogy nagyon szerettek
 Hogy öre, védője voltam a lelkednek?
 S hogy mindent a mi fáj enn magamnak
 szántam
 Ajkadat, hogy mindig mosolyogni lássam?
 /

„S mivel most valami kellemetlen ére
 A mire felkúrdolt erődnek vére;
 Más bántott, s te azért gyalárod testvéred
 Ki még az álmában sem vétetett neked!
 Vagy ha van más okod mond el nyiltan nekem
 Mert abból, mit eddig hallottam nem értem,
 Mi legyen a bűnöm mivel tudsz vádolni
 A tisztá lelkeket mivel bemocskolni?
 /

„S te még kérdeid tőlem? riadt fel László
 A sörnyű bánattól öjöngeni látva,
 Te kérdeid mi bajom? te kérdeid mi ére?
 Ki magad döntél e szerencsétlenségbe!
 Ki magad teved, hogy bennem meggyűlöljem
 A percet, a melyben testvéredé lettem.
 S átoknak tekintsem egész együttlétünk
 A miért, hogy egy szülő adott létet nekünk!
 /

„Azt kérdeid mi bajom? no hát hallgas végig
 S ha erre a lelked egyben el nem vérszik,
 Ha mint én, örökre semmivé nem lettél
 Akkor méltó hoxrád, a mit elkövettél!
 Nézz ide, ez a tör foglalja magába
 A mi csak fájdalom jöhet a világra,
 Ez a tör, mit tegnap xalogképen a tájál
 Neked is, nekem is, több a kárhoratnál!
 /

„Nézz ide, ez a tör fennen hirdetője
 Milyen nagy a lelkeim s lelked temetője,
 En mennyi pokoli kín kellett arra,
 Hogy testvér, a testvér ellen keljen haragra!
 Ott jártál, a hol csak nekem kellett volna
 /

Megloptad lelkeket, titokban orrova!
 Es a tört Endrenek lábához vetette,
 Ti mint egy kőszobor ott állott felette.

"Oh, milyen borzalom! milyen szörnyű végrek!"
 Hogy még két testvért is ilyen csapás
 érhet!

Kiáltá Endre is a nagy fájdalomtól
 Tekete szemének könnye árja esordul.
 "Hát te is szereted? akit én imádozok
 Téged is miatta kerülnek az álmok?
 Neked is miatta fájni kezd az élet?
 Mint nekem adott már örök sötétsége."

"Oh milyen szörnyű vég! egy leányt szeretsz
 Apától, anyától testvéreket születni!
 Titokban keresni ott a boldogságot
 A honnan fejüdtre im az átok szállott.
 "Oh, most már felfogom a keserűséged
 Hisz engem is talált a mi ére téged.
 Es a mit lelkeket marxangoljait kéri
 Attól az én szívem nagyon fáj és vérez!"

"Fáj nagyon s miattad vérezni fog egyre,
 Hogy ennek épen így történnie kelle.
 I hogy épen idősebb én lettem te nálad
 Elvenni kéntelen tőled Piroskámát!
 Tiszteket nevére? és vajon mi oknál?
 Mikor én régebben szeretem náladnál!
 Talán csak idősebb vagyok a jogorban?
 Valamolta László felháborodottan."

"Szerelmi jogaid öcsém nem ösmérem,
 De hogy ha vannak is hasznodra nem lé-
 szen,

Mert magad legjobban beösméred, látod,
 Hogy szembe én velem, elvén kívánságod.
 I ha minőjárt elmennétek a törvény elébe
 Ott is az időbnek lenne előbbé,
 A törvény elött is döntene e pár szó
 "Az ifjabb monjjon le, s az te volnál László!"

"A törvény elébe nem megyek te veled
 Mert lehet, Piroskát hogy itélne neked!
 Hanem én feletted magam leokozt bíró
 I így fogok itélni, a mint nekem lesz jó!"

Te vagy az idősebb, én vagyok a sértett
 A kit nagy bánattal fenyeget az élet,
 I mivelhagy szívemnek nyugalmaát elvetted?
 Keményen fogok majd itélni feletted!

"A világ úgy látom nagyon sajtú minékünk
 Testvérek képében benne el nem férünk
 Kettőnknek pediglen nagyon kevés lenne
 Megosztva Piroška szíve, hű szerelme!
 Te bírsz akarod, és én le nem mondok
 Ha tűnnek, ha virnak, ha sírhatnak rontok,
 I ha meg kell küzdenem egész sárkány haddal
 Piroškát nem fogod elvinni magavóddal!

"Azért hát csak későül kemény harorra bátya
 , Választást engedek, kardra vagy puskára.
 Es a melyiknek majd több a szerencséje
 Annak fog maradni Piroška hűsége!
 A melyik elesik, kitérve az utból,
 Hogy a nagy boldogság kezdődhessen újból,
 I a melyik megmarad gondok nélkül éljen
 Piroška oldalán, vidáman kevélyen.

"Hogyan? s te azt hiszed, hogy én harorra kémem
 Ki álljat a tőrre, és mint ellenségem, -
 A puskám golyóját szívembe röpitsem.
 Hogy aztán ne legyen sem napam, sem éjem?
 Azt hiszed, hogy volna egy rövidke persem
 Melyen a megbánás nem sajnóga bennem?
 " I hogy tióta lehetne szívem boldogsága
 Ha a balserenese tegedet találna?

"Es viszont azt hiszed, ha te megmaradnál?
 I a vesztés én lennék e testvéri harcbanál,
 Előnid valóban a mi után vágyol?
 I kerülné boldog nára a fekete gyászból?
 Nem lenne az üdvös se nekéd se nekem
 Követné az árnyék feketén, sötéten.
 Bünnök a boldogság nem lehetne bére
 Megborulna magát a kimulltunk vére!

"Nem így lesz, nem szabad, hogy fegyvert emeljen
 , Thy sörnyű harcban, a testvér, testvér ellen.
 Es ha már szívünket ez a bánat érte
 I nem erős egyik sem lemondani végre,
 Ha mind a kettőnknek joga van szívéhez

"Ió talán kettőnként egyenlően érez,
A nélkül, hogy tudná, hogy mi kettőn voltunk
Két honza szerelmi ömlengésben szóltunk.

"Válasszon körülünk maga hát a lányka
I a hit és szerelme, sive választása,
Az élje napjait boldogan, vidámon
Tellegel az égen soha se is lásson,
Még amax tartozik elmenni a tájról
Lemondva Piroška sive bírásáról.
Ért vélem én jónak, s talán te is érzed
Hogy testvérek között ez a böles itélet!

"Válaszolt Komoran László, én azt érzem
Piroška nélkül, hogy átok lenne létem!
Es azért tanácsod ha jó, késedelmes
I könnyen is lehet, hogy te volnál a nyertes!
Amenny ha vesített nem érhet a bánat
Mert a sír ölében már semmi sem fájhat!
I a holtak mezején nem láthatom többet
Kázi boldogságod, sive Piroška mellett!

"Ennél jobb a fegyver, én annak találsam

Ha sötét a világ szemem beáram,
I ha vagyunk annyira egymásnak utjába
Jobb lesz, ha egyikünk elmegy a halálba!
A másik aratán, mely megmarad élve
Nyugodtan nézhet a nép jövő elébe.
Nem félhet reménye, hogy semmié válhat
Zavarni napjait nem jó fel a másik!

"Mi vagy te, sörnyeteg? mása egy vérebnek?
Hogy éltet monyaxod saját testvérednek?
Es a mit tudattal nem követheted el
Olyan bünt tartozik én, testvéri vérről?!
Nem soha! gyengének, gyávának nevére hát
De én a karomat nem emelhetem rád!
Tudj vissza a fegyvert nem állott elébe
Es volna a világ legundokabb vétéke!

"Nem László! a sived tudom sajnó, tombol
De nekem is jutott e nagy fájdalomból!
Es hogy ha exeruzi volna szenvedésem
Megölni tégedet nem tudnálak mégsem!
Oh, tudom téged is gyötörne a bánat
Mert nincs rá sem égen, sem földön bossánat.

Történetük bár mi is, amide ilyen áron
Egyikünk se legyen boldog e világon!

"Mégmondtam, s ismétlem, válasszon a lányka
Lorunkat így lehet hinni csak tisztára.
Ha el nem fogadod, le is mondasz róla
Mert én az idősebb akkor törvény róla,
Testvéri harcok és viaskodás nélkül
El fogom Piroskát venni feleségül!
Most válassz, mert lehet, hogy később megbánom
Nem bírnám az igyét többé Piroskára!

De László nem felett, csak hofosan sötéten
Ablakon kerestül merengett az éjben,
Es a mint minékben változott az arca
Látható volt milyen nagy a lelki harca.
A mint ott remegett lélekben és testben
Jandagn az átkos fájo szerelemben.
A mint ott reméneket könyve ája pergett
Még a riklánsak is megindulni kellett.

De végre megfordult, egyet kettőt lépett
Szemében a könyvü ragyogott meg fénylett.

Es lelke ereje, mintha vívna térne
Mint hogy ha csillapult volna sive vére.
"I remegő" nevemben enyit mondott épen:
"Legyen így, a mint te akarsz testvérem!
Piroška ha téged választ is nem engem
Tudni fogom én is, akkor mit kell tennem!"

IV.

Harmadkor szállott art eszomály a tájra
Mióta Piroskát láttuk utoljára,
Mióta az erdőn találkoztunk vele
A hol őt magára hagyta leventéje;
Ki után hofrasán, könnyes szemmel nézett
La sive belsajén búbanatot érzett.
Bánatot a melynek okát nem értette
Csak látta, hogy az ég beborult felette.

A mi oly fényesen ragyogott korálte
Nem tudta miért hogy fekkete mint álte,
Nem tudta, hűtelen miért leve hoxája
Lelkének aranyos, tiszta boldogsága.
Világos elötte csak az lett egészen

Ifja hogy nem várja már az első szél.
 Két napon keresztül holdvilágos este
 Hiába várt vea, hiába kereste.

Nem jött el, hej pedig mennyi mindenféle
 Kérdési valója lett volna estére.

Orvosl órára így készült hozzája

Mit fog majd felelni nép ifja karára.
 Hogy fogja haragos szívből megdorgálni
 A miért oly hidegen tudott tőle valóni,
 A miért, hogy egyszer is vígna nem tekintte
 Mikor ő utánna büszki csókot hinte.

De az est a mint jött, el is ment oly népen
 Hajnali sűrűket, hogy nyomába lépjen,
 Másik is követte, se az is hiába

Csak nem jött a kit oly hön egyedre vára.
 Végre a harmadik holdvilágos estén

Piroska reményét végleg el nem vesztvén
 Lített a rohott légyottok helyére
 Es ime ott várta már a leventéje.

A mint a fák alatt meglátta már mefne.

Melto nagy haragja el is mullott egybe,
 La fájo gyötrelém mely rivehex feve
 Egyszerre örömmé változott - is fénye; -
 A tiata boldogság édes alakjában
 Tündökölt, ragyogott halovány aronában.
 Egy hangos síkójjal mely rege az éjbe
 Borult a levente boldogó rivére.

Oh, csak hogy eljöttél! csak hogy itt vagy újra
 "Elenyem ha látlak leltem minden büja,
 I nem érek egyebet forró merelennél
 Bánatom, keservem tova tűnik ennél!
 Oh csak hogy eljöttél, csak hogy újra látlak
 I remekre ölelő karjaimba várlak.
 Hlyentkor derül csak az én egem nekem
 Te legnebb reményem, édes üdvösségem!

Igy bemélt Piroska, s nyájasan, meliden
 El-el merengett az ifjú nép szemében.
 Mert ama keserűből ragyogott feléje
 A földi boldogság tündéri regéje.
 La mint így enyelge nem vehette észre
 Hogy tőlük nem mefne, csak nehány lépésre

Éjjelkor használt alakt van elrejtve
Mindenütt szavára gondosan figyelve.

De hogy is láthatná, hogy vehetné észre?
Mikorson csak ifjút álcázta, nézte.
Mikor minden eszébe, minden áléletben
Újult a boldogság dobogó szívében.

Oh, de hogy láthatná észre de hogy vette
Az erdő mélyén, mi történtek között.
Hisz a mit nem vedett két napon keresztül
Most azt is feledni iparkodik mentül.

Pedig, ha Piroška kisse körül nézne
Ha minden perczét a hó álcázására
Nem fordítja vala, látta volna népen
Szaxados bükkfának árnyékos tövében,
Mint sörje nyilait fekete szemében —
A másikként levante, s felült kebelében;
Bánatos sohaja mint repül a légtérben
S népesül általa az erdőnek mélyén.

Oh, de a Piroška nem hallott nem látott
Arcáról az igaz boldogság sugárzott,

S a mint a levante hózásan elrejtve
Ményei mosolya, bája megigézte.
S azt sugta érzelmé lányszó szívének
Piroškát, hogy soha nem látta ily néjnek,
Hogy nem volt még soha néki olyan rabja
Mint eme válságos döntő pillanatba.

Most minden azt inták fel a lobogóra
„Piroškát birni, vagy lemondani róla.”
Maradni, vagy menni a világba menni
Élni az üdvött vagy kárhorott lenni!
Folytatni napjait néj Arkádiának
Vagy búcsút mondani minden boldogságnak.
Most, hogy már közelge az úgy elbontése
Évete, milyen nagy volna vesztése.

Félelem, vágyódás szállották meg átét
A nitól homlokára nyert sötét vedőket.
S karjai remegtek mint a nyirfa ága
A minden szíve hajolt Piroškájára.
A máskor halovány arca lángban égett
Piroška ajkáról, hogy sirta a méret.
S mintha a halálba vágyva szállni vele

Oly lázas erővel vonta kebelére.

Szeret-e? szeret-e? szállott artán halkán
 Keblére öklve a lányt sorosabban.
 Hallottam apidról többör én e sötét már
 Oh de most létemre újabb időt hozna!
 Mert most e savaiddal elkergeted mérsze
 Lelkembem a mi oly feketeve festve.
 La mitől nem lelem sehoh nyugodalman
 Talán megsemmisül ez édes savaiddban!

" Oh, mondj hát szeret-e? s fajni fog-e néked?
 Ha az én szívemben elnémul az élet?
 Ha künn a temetőn vetve hideg ágyam
 Fogad-e könyeid hullatni utánam?
 Estendőn kijő-e sírhalmomhoz népen
 A hantán kevesetül becélgetni velem?
 Fogad-e fejfámra tűzni komoridat?
 Virágai köze rejtve néma bűvát?

" Nem tudom miért mondjál így savaiddal néden
 Mellesztől szívemet elszorulni érzem.
 A midőn három nap kínos elmúltával

Szeretve boldogan így állelek által.
 Teled Pirooska, sügy pihegett keble
 A mint e savaiddal komorim ejtetted.
 Még sreme tükrööm mint a gyémánt csöppet
 Ragyogva fénylelted a lehulló könyved.

" Ha savaid nem értem annyit tudok mégis,
 Hogyha te meghalnál, sírba szállnék én is.
 Egy óra nem sok, de nem élnék annyit sem
 Ha téged én tölem elevene az isten!
 Ha mennél, úgy én is követnék téged
 Megszorva a sötét, hideg sirt te veled.
 Hisz veled sírban is leléni boldogságom
 Nélküled pedig csak kín volna világom!

" Nem foglak siratni, nem szenvedni érte.
 Hiába ohajtod, hiába is kéred.
 Mert, hogyha szenvednék el is felednék
 Ezen kevesetül gyógyint nap a léte.
 Tavasz megy, tavasz jó, virág hervad s nyílik
 Illata elhat a bibáratos szívig
 La merre utja van a hová csak léphet
 Magja két nyomán az enyhe feledésnek!

"En pedig szeretni akarlak örökké
 Ha sirba szállnál is, ha nem lennél többé,
 Sirodon hogyha már fejfa diszulegen
 Piroška téged még akkor sem feledne!
 Akkor is hű marad róhoz, esküvéshez
 Mikoron neked már his lakod sítét lenn,
 I lépve sívedről, hogy soha ne ejen
 A sírok homába, te utánnad méggen!

"Oh, de ha nálamnál jönne kebb levante
 Ki téged meglátva nagyon megszeretne?
 Kinek tán kincsei halom száma vannak
 I úri mód parancsol a nagy solga hadnak.
 A mely had élte hunyáorokodva lépdel
 Mert töntve teheti egy tekintetével,
 És a ki ura egy nagy hatalmas várnak
 Hová csak a magas sármakasok járnak.

"Ha mondson ez a nagy, e hatalmas ember
 A kinek utjába állni senki sem mer
 Eljönne te hozzád, s azt mondandó neked:
 Szeretlek, hitvesül im elveszlek téged!
 Megosztom veled nagy kincseim, drágaságom

Te fogod viselni bíboros palástom.
 Te lesz a királyam, én leszek a solgád
 I mind ezért supán egy kéresem van hozzád:

"Egy kére, hogy ne ess a mint én szeretlek
 Légy védő angyala, üdve életemnek!
 Mit solnál Piroška, oh mit solnál neki?
 Ha most itt teremne az a másik férfi,
 Ki téged sívemből leszakítani vágyna
 Hogy vigyen magával fényes, büszke várba?
 Hova nem nézhetne szemem fel utánnad
 I a sórnjú magányban megölne a bánat!

"A pompa gárdágság nem várhat el engem
 Mivel nagyravágyás nem lakik sívemben,
 Teled Piroška ifjút megsókolva
 I dobogó sívéhez közelebb simulva.
 A midőn először megláttalak téged
 Lelkemben utánnad szerelmivágy égett,
 I axóta szeretlek forrón véghetetlen
 Szeretni akarlak egész életemben!

"Nem kérdem, hogy ki vagy, merre, honnan jöttél?

Nem tudom én melyik honnath fia lettél
 Szegény vagy azt látni, is hogy szerető irxem
 És ennél az ígtől többet nem is kértém!
 Mert annál nem terjed magasabbra vágyam
 Mithogy a reményben boldogságom lassam,
 S hogy a te nem mily igaz szerelmekben
 Kínosaim óriás halmozát megléjtem!

"Mit érne gazdagság, mit érne fény nekem?
 Ha szívem örökké élne sötétségben,
 S mit érne én nekem a királyi pompa?
 Ha véle a sötét bánat járna nyomba!
 Mit érne, ha kellő díszben a varnák?
 Mellettem járnanak a fekete árnyak
 S mit érne az egész világ kincsét látod
 Ha töled nem nyerném ezt a boldogságot?!"

"Vállamon én is nagy szegénységet hordok
 De érte mindenről szívesen lemondok.
 Örömmel viselem egyszerű ruhámat
 Csak érte ne tépje lelkemet a bánat!
 Csak téged bírjalak egyszerűn, szegényen
 Csak téged szívemről senki se ne téjjen

S gazdagabb maradj a leggazdagabbnál
 S boldogabb mindennél a te oldaladnál!

"Alacsony kunyhónak talma fedelére
 Vidáman ragyogón süts a napnak fénye.
 Aranyos palástot borítva reája
 A meddig velem vagy, lelkeim édes vágya!
 Alacsony kunyhóban elvégelni veled
 Megosztva örömet, időt, szegénységet,
 Hallani ajkaidról e sötét "feleségem"
 Oh vajjon lehet-e több vágyam is nekem?!"

"Lehet-e nebb álom? tündériebb ennél?
 S lehet-e még tisztább e nagy szerelmnél?
 Királynak oh, van-e nagyobb királysága?
 Mely a mi szívünket felülmúlva árba?
 A gazdag adhat-e nagyobb kincset nekem?
 Mint mennyit én bírok szíved szerelmében?
 S királyi udvaron több fény hatna-e rám
 Mint a mi reményből ragyog le én horraim?"

"Gazdag csak úgy vagyok, ha téged szeretlek
 Mellette nem lehet fénye életemnek.

I a meddig te szeretem üdvöm, boldogságom
 Mint égi fényemű itt ragyog örököm!
 Még hogyha elmennél ha itt hagynál engem
 Meghalnék utánad, megölne szerelmem.
 Ne menj el, maradj itt, a világon senki
 A mint én szeretlek, nem fog úgy szeretni!

"Te haxudsz! vagy talán csak nekem haxudtál?
 Mikor ily szerelmet nekem is vallottál?
 Szóltatt most a másikk testvér elöljeve
 Dühösen pillantva Pirostka szemébe.
 "Nincsen még sok idő, csak egy néhány napja,
 Hogy így tartottalak én is átkarolva
 És, hogy így esküdtél örök hű szerelmet
 A mint a perceben itt testvéremnek tetted!

"Szeretni igazán a szív egyet bír csak
 I hogy engem szerelmi esküid megcsaltak,
 Az isten is legyen úgy igazalmas neked
 A mint én megtudom bocsájtani vétkeid!
 Eltemet a miylen keserűvé tetted
 Úgy járjon a keső bánat is feletted
 Az, a kit szeretni válaottál magadnak

Egykoron his árnya legyen szállagodnak!

"Kettőnek esküvel hű lemi örökre
 De csak az egyiknek lehet hely szivedbe,
 Másiknak lemondás, fájdalom lett béré
 I ex ipen engem, az idősebbet érte!
 Te vagy a válaottott öcsém, légy hát boldog
 Pirostka szivéről ime le is mondok,
 I hogy házi békédet semmi se zavarja
 Jó László, a várban te maradj magadra!

"Maradjon a tied, mi enyém volt eddig
 Nem viszek magammal bűnöm kivül semmit,
 És a mi pénzt hagytok a fiókba zárvva
 Az legyen arádnak náxi hozományja!
 Kivánom szeressen a halálig téged
 A mint azt érdemli szerelmed, hűséged,
 Kivánom legyetek oly boldogok kettőn
 A mint én végtelen boldogtalan lettem!

Így beszélt azután kettőt, hármat lépett
 Szemében a bánat véres lángja égett,
 I arxát a kezével a mint eltakarta

Két fényes könyves is végig futatt rajta.
 A László csak nézte komoran nézte
 Ajkai nem molettak csak egy sórt is érte,
 De lelke bensején megmúlalt a bánat
 Hogy a sors üdvéért, szakott ily nagy árat!

Piroska pediglen egy gyors mozdulattal
 Halottkor hasonló halvány arculattal
 Felkapta a fejét László kebeléről
 S oda ment Endréhez csupán csak a végből,
 Hogy őt két kezével megragadja épen
 S elfojtsa könnyeit csókban ölelésben.
 Hogy neki azt mondja: „én ifjám ne menj el
 „Teged is szeretlek igaz szerelmemmel!”
 „Teged is szeretlek! te érted is éget!
 Te is vagy csillaga életem égénen!
 Kettő közt kivemnek ninesen választása
 Mert nekem mindkettő egyenlően drága!
 Oh maradj, s hidj nekem, hiszen boldogságom
 Ugy lehet csak egész, ha mind kettőt látom.
 Ha mind a kettőnek ajka mosolyog rám
 Beszélvé meliden, szerelmemmel hozzám!

Endre is László, is búsán öfönérezett
 Nem lehet leírni a mit lelkük érezett,
 Nem lehet mondani, mi fájt nekik jobban
 Az-e, hogy a szívük egy leányért jobban?
 Vagy az, hogy Piroska kettőt szeret hová?
 S nem lehet boldogga egyet szerelmével?!
 Nem lehet mondani leírni sem épen,
 Hogy mennyi átok volt e lány szerelmében!

V.

Komori hajnala lett a büszke városnak
 A melyet eddig csak vigadorni láttak
 Hol eddig az öröm s boldogság tanyáztak
 Feljövő hajnala a komori gyászottak.
 Toronyáról lengedez a fekete zászló
 Mi történt? tán bizony meghalt Endre, László?
 S még a kettő tegnap oly velti ifjak voltak
 Lehet-e, hogy ma már mind a kettő holtak?
 Lehet-e, hogy szívük a mely lánggal ége
 S büszke volt világra szóló szerelmére
 Megmúlalt dobogni egyik napról másra?

I hidegen várjon az új feltámadásra?
 Lehet-e, hogy a ki vad csatában, vérszben
 Mindenkor állott a viadalra készen
 A kitől rettegett fiatalja nagyja
 A halált szivénél önkéntes adja?

Es mégis így vagyok! annyi hatalomnak
 A melyre joguk van csak a gazdagoknak,
 Néha egy pillanatra vett örökre végett

I homályba borítja a nagy fényességet!
 Es mégis így vagyok! kit büntetik valának
 Megszájk magukat könnyen a halálunk
 Es a kit tegnap még mást megfenyegettek
 Ma már a halálunk rabcsolgái lettek!

Es még is így vagyok! Oh az ember gyenge
 A saját keserve s bánatával szembe!
 Amde hogy elmondjam egymásután sorba
 Miért lung a kárló a városi toronyba
 Mit jelent a környű ijedelem, lármá
 A máskor ily korán reggel esendes várba?
 Miért futnak manaxét apródok, eselédok
 I a fegyver teremben ugyan mit is néznek?

Mikor a hajnal csak pirosadni kezdett
 I virágon levélén harmat-gyöngye rezgett
 Mikor a halvány bagyadt hold sugára
 Szemeit utolra veté le a tájra
 I az alvó madarak lombja kört a fáinak
 Pici kis ajkukkal vig dall esaltogának,
 De azért a hajnal még nem jött, s az éjjel
 Nem küzdött meg a nagy sűrű sötétséggel.

De azért a tájon homály van még felig
 Itt amott az égen felhő is sötétlik,
 Es a hol felhőtlen az ég talorafja
 Ott még egy elkésett csillag is ragyogna.
 I a sötét é kora hajnal idejében
 A város udvaron mindentki már ébren
 Mindentki szeméből toratünt az álom
 Mint a ki nyugalmat nem lel puha ágyon.

Vájon e mohatlan szivajt mi okorta
 Talán a vár urát a regg hara horta?
 Vagy talán ünnepre készült a vár népe?
 I nyugodni nem hagyja a hajnali béke?
 Sem egyik sem másik. Oh ha csak ez volna

Dalom oly nyomorú akkoron nem valna.
De a mi könnyebb a könnyű dolgaink is
Arrol lett hírneves a gróf Kay vár is.

Még minden nyugodott senki sem volt ében
Talan csak a katas kutyakórt épen
Hirdetve a hajnal, mely már nem volt mesze
Szárnyait hogy a vár fölé is terjesse
A midőn egyszerre gyors egymásutánból
Két lövés hallatott a fegyverrobából,
Es onnan sebesen mint ijesztő rémet
Nyargalva az ében végig süvöltémet.

I mire egészen a várfokáig értek
Már talpon valának apródok, eselédok
Talpon volt a várnagy, a ki semmiképen
Nem tudta felfogni e lövés mi legyen.
I mivelhogy ellenség nem jött most e tájon
Ki bokát állani óhajt tán e váron
Elmeje sötét lett, s lábai inogtak
Mint a ki hatalmát érzi a gonoszokat.

„Jöjjetek, jöjjetek kiált rémült hangon

Innen jött a lövés, itt baj lex ha mondani.
Csak gyorsan utánnam a fegyvertarembe
Ajátok kulcsait ide a kezembe!
De kulcsok, sietés mind hiába voltak
Tovább az ajtonál sehog sem hatoltak.
Mivelhogy belülről el volt rekeselve
I férfiak harctalan fezegették egyre.

„Csak rajta, csak rajta! birtata a várnagy
Háttha az úrfiak segedelmet várnak?!
Csak rajta, rudakkal s a vas emeltyűkkel
Az ajtó szárnyait fezegették fel!
De a szó könnyű volt ám nehéz megteve
Az erős férfiak irxadtak beléje
I nem lett a munkának eredménye semmi
A fülgyfa-ajtó csak nem akart engedni!

De végre még is esak, hogy kárba ne veszen
Az erős akarat, - belül a rekesben
Minthoggyha engedne a mi ellent állott
I a mi oly merészen velük szembe állott.
Ime egy roppanás után még egy mások
I egyszerre a kemény ajtó ketté váltok.

36
A várnagy sietve rohan a szabába
De attól a mit lát, nem véor homályba.

Egy lépést előre tesz, meg újra hátrál
Megborzad lelke e környű látományánál.
Ia mire eddig még épen nem emlékeztek
Egető köny futott két orráján végig.
Előtte a padlón elterülve hósnan
Öt fekvőt Endre és László mevet, holtan.
Kívülről még most is piros vér patakzott,
De benne az élet többé nem viharzott.

A várnagy lehajolt megindulva mélyen
E környű bánatos, rémes eseményen.
Remegő kezekkel tapogatta, s nézte
Van-e még élet tán valamelyikébe?
De midőn meggyörte őt a halál róla
Hogy itt a segítség már hiába volna
Felkelt és ennyigen sólt az embereknek
"Elkéstünk barátim, vége van mindennek!"
"Késő már, oh késő!" a mi segítségünk!
Teendőnk legfeljebb csak az marad nekünk,

05
Hogy mind a Kettejét ravatalra teve
Népet a falunak hívjuk temetésre.
I hogy a vár urának megüzenjük gyorsan
Nézze meg két fiát haloványan holtan,
Hogy siessen haza, akár hol is lenne
Ia mi itthon várja gyönyörködjön benne!

"Fel tehát csatlósok löra hamarjában
Tussatok mindenitk mélvőre irányban.
Ia hol meglelitek, a hol találjátok
A mit itt láttatok, néki elmondjátok!
Ia míg csak valahol nem lelitek őtet
Addig ne tartsatok sehol pihenőket.
Ha egyik lovatok az utban kitévőne
Végzetek másikat s menjetek előre!"

Hogy másodszor mondja nem volt arra sükség
Gyors lábat álta a megrémült eselőség,
I mire a hajnal már egészen beállott
Lovász is, csatlós is, messze messze szállott.
Keresték az urat, a ki nem is sejtí
Végzete milyen nagy bánatba ejti
Ia miről bizonyjal nem álmodott eddig

Két fia, hogy ime ravatalon fekszik!

Gyönyörű két fia lelke büszkesége
Esalati fájának legzsebb ékessége
A kere mindenit irigy szemmel nézett
Ki iránt minden lány hó"vonalmat értett.
Most ime hidegen fekszik mind a kető
Exentül a vár is puszta lex is meddő;
I falai törött a büszke, fényes várnak
Exentül csak fehér szellemei járnak.

Lovászok esatlósok három nap futattak
Nyomára uroknak sehogy is jutottak.
Imitt is, amott is nyerték feleletre
"Itt volt, de el is ment, isten tudja merre!
Még végre negyedik napon alkony tájban
Meglelték egy fényes úri palotában.
Dörsölvé a mint a kelyhet hajtogatta
I öleiben a lányt heével szökalgatta!

A hives aromban, a mit hortak épen
Egyre megfagyott minden vér ereiben.
I a hives egri bar megakadt a torkán.

Bücsünak még csak egy árva két rem mondván,
Mh hagyott bort, lányt, úri társaságot
I pejlován sebtében hara felé szállt.
Repülő madár is alig bírt utainna
Art is a versenyben eserbe hagyta kárnya.

Es a mint közelebb várakához ére
Annál több fájdalom lopódzott szivébe.
Annál több vedőket vesett homlokára
Apai szivénél megrendítő gyásza.
Amott a várfokban lengedez a szélben
A sötét labogó magasan meremen.
Könnyerő szemével csak nézi, csak nézi,
De már volt oly nagyon büszkélkedni neki!

De már volt egykoron képraelni magának
Hogy gátat nem vehet senki hatalmának,
I hogy midőn ajkait parancsokra nyitja
Előtte a sors is szemét hunyorítja.
Most tudja, hogy kincsnek, fénynek, hatalomnak
Mily könnyen léphető korlátai vannak.
Mert e pillanatban be kell neki látni
Hogy a sors haragja mellett, mily parányi!

I még lelket ily sötét gondolatok tépik
 Az alatt csak siet a határon végig,
 Sűrű por felleget képviselőnek utánna
 I kifáradt lovának tajtékot vett szája.
 De azért előre csak négatja egyre
 Meg sem állapodva, meg sem is pihenve,
 Egész a bücske vár fényes kapujáig
 I lenne bár háromszor oly messze odáig!

Pedig hej a lónak ingadorók lába
 Egy kis pihenőre sivesen megállna,
 De ostor csattogás, s a sarkantyú éle
 Baráti viszonyban nem maradnak véle!
 Ha egyik elhagyja, megkerdi a másikt
 Mindkettő sebet hagyja fájót a halálig.
 Egyiktől, másiktól mincse pihenése
 Futni kell meddig a várkapukhoz ére!

Ott megáll s ideje, hogy már meg is állhat,
 Mert ime resketni kezd a szegény állat,
 A várnak kapuját szomorúan nézi
 Mint a ki utolsó pillanatját éri
 Mint a ki tudja, hogy végűt újat tetthe

I haztalan csattog az ostor is felette,
 Arután nyerítve magát földhöz vágja
 I örökös pihenést talált a halálba!

A vár úr máskoron mindig megsajnálta
 A hányosor kinnult egy kedvenc párijája
 De mostan ily sörnyű kínok közeplette
 Szemeit rája csak egyszer sem vetette.
 I mint a kit a saját sötét árnya kergett
 Ugy rohant elvni a halotti kermet
 Hol őtet két fia haloványan várja
 Nem adva viszhangot üdvözlő szavára.

És a mint úgy rohan mindenütt kitérnek
 Előtte a sörnyen megremült eselők
 Kik olyan neheren várták iskerészt
 Rétegre nézik a bosszú kitérését.
 Anél a vár ura nem is nére rájok
 Szívében nem harag lakozik, se átok,
 A melyhez foghatót nem képzelt az eszme
 Két fia örökre, hogy már el van vesve!

I máskoron a sötét ravatalhoz ére

Könyci nem jötték bánatos szemére,
Csak nézte a sötét ravatalt csak nézte

Két néma fia, hogy mosolyog feléje.
Halovány arcvonra, mintha volna irva
"De jó lesz pihenés ott a hideg sírba."
"A hová utánnok többé el nem mennek
Kínjai a fájo, gyötörö szenvedemnek!"

A hová nem kiser a hiii remények
Csalóka fénye; s a pusztá ábránd képek,
Az örök álmoskat nem xavarják többé
I a ki itt szenvedett, ott boldog örökre!
Micsenek gardagok, micsenek megények
Egymással ott békén, egyetértve ilnek.
Nem viselnek harcot testvérek, barátok
I nem lelnek ott banyát fájo csalódások.

A két néma testvér exeket berélte
Vár ura, hogy őket somoruan nézte,
Es a mint megtörve lehajolt horrájok
Hogy végső csókjaik lehelve rajok.
A mint két kerevel simogatta lágyan
Halovány arcait a halotti ágyban.

Es a mint jaggatva szólította néven
"Oh háxeló, oh Endre mént tetted ezt vélem?!"

"Minek volt ily korán meghalni ki néktek?
Mikoron oly sokat ígért még az élet.
I felnöve jólétben fényben gardagságban
Minek volt keresni nyugtot a halálban?
Minek volt itt hagyni apátokat engem?
Ki rátor fiaim olyan büszke lettem.
Ki lettem bennetek minden boldogságom
Mért olyan sötétte tettétek világom?!"

I mintha e kérdésre válaor jönne épen
Kítárol az ajtó, s gyárban feketeiben
Nem mondom belépett, se berohant rajta
Pirooska kit sörnyü sívfájdalma hájta.
I mintha a vár urát nem is venne évre
Egyenesen csak a ravatallhoz lépe
I megállott hidegen, sötétben egy percre
Ennél több meveség noborban sem lenne.

Arután minthogyha imádkozna halkán
Ajkaik remegtek egyre jobban, jobban

I ragyogó szemének töredezett fénye
 Hol Lázlóra tévedt, hol pedig Endrere,
 Kik most már nyugodtan pihentek miatta
 Szívbe, hogy nincs a Kettejét fogarta
 Nem fájt már smennet, nem fájt már amannat
 Dehán a Remény, hűség ravatalnak!

Egyzerre arutan mintha félne attól
 A mi att feleje int a ravatalról
 Szemeit lerakta s így állott most éppen
 Mint letört lilium sötét endő szelen.
 Ambe ez nem tartott csak egy pillantásig
 Mert mire beállott volna még egy mások,
 Már akkor Pirosha hangosan sikoltva
 Elterült a Remény sikos padra.

Mire a vár ura gyorsan hozzá lépett
 Már akkor szívét elzállott az élet
 Már akkor beállott harnadik halottnak
 Hogy legyen neki is nyugta mint azoknak!
 La vár is mintharman busan végig nézte
 Valani mintha most jutna az eszébe

Es a mit ekkorig semmi képen sem értett
 Most tudta, Két fia a halálé mert lett!!

